Թիւ 3659 (Տ. 5) 8 ՄԱՅԻՍ 1896 — 26 ԱՊՐԻԼ 1896 — 24 ՁԻԼԳԱՏԷ 1313 — ՈՒՐԲԱԹ

20 ՓԱՐԱ.

ԱՅՍՊԷՍ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՆՉ ԴՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂՎԻ ԶԱ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ

Գալաթիա, Կ. Պոլիս

درعليه غلطه ده آره‌ولك غزته‌سى ادارهسى

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳՐ
Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան դահեկան արժէք	130
» » Վեցամսեայ » »	75
» » Եռամսեայ » »	40
Օտար երկիրներէ Տարեկան Ժամամ	56
» » Վեցամսեայ »	26
Ընտիր թուղթի վրայ մասնաւոր տպագր. Տարեկան Օսմ. Ոսկի	2
Դաւառաց թղթատարի ծախքը միօրինակ Ղրուշ	50

Խմբագրութիւնս ուղղուած նամակ կամ այլ զրութիւն ետ չի տրուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Հեռեւեալ տան տպագրական մեքենաներով տպուած
Schiff, Srpek & Comp. à Vienne (Autriche)

ՀԱՅՐ ՈՒ ԶԱՒԱԿ

Որդեսպան հօր ոճիրը որ պատմուեցաւ երէկ Աշ-էւլի մէջ, նողկանքով խառն հետաքրքրութիւն մը գրգռելէ զատ, որուն բիրտ մանրամասնութիւններուն օրը օրին հետեւեցաւ բարիզեան մամուլը, չէր կրնար խորհրդածութեան նիւթ չի մատակարարել ընկերաբան գիտիններուն. ու անպէս ալ կըլլայ. արդէն իսկ քանի մը թերթեր փութացին հօր ու զաւկի յարաբերութիւններուն վրայ խօսիլ։ Տարակոյս չկայ որ, կրսէ անոնցմէ մէկը, վասէօռ, որդեսպանը, կը պատկաներ այն դասակարգի ծնողքներուն որոնք գաւազանի հարուածներով կը մեծցուին իրենց տղաքները, պատրուակելով թէ ծոյլ են, թէ գէշ բնաւորութիւն ունին և թէ անկարելի է ուրիշ կերպով գլուխ ելլել անոնց հետ։ Ցեռոյ, օրին մէկը, ապշած կը մնան տեսնելով իրենց ներշնչած հակակրանքը, յոռի ձգտումները որոնք կը ծաւալին պատանին մէջ, խուլ հակառակութիւնը զոր կը հայտնէին։ Եւ այդ ծնողք իրենց զաւակը տասներեք տարեկան հասակին մէջ այսպէս վատաբար երեսի վրայ թողելէ ետքը, հիմա ալ ինքզինքին արդարացնել փորձեցին ըսելով թէ եպերելի վարմունք ու յոռի ունակութիւններ ունէր, թէ փողոցները կը թափառէր կամ կամուրջներուն տակ կանցուցեր գիշերները, ու դեռ խել մը մեղադրանք։

Որդեսպան հօրը տեղ, որ առանց իր դատապարտութեանը սպասելու վերջ տուաւ կեանքին, կը մնայ մայրը՝ բարոյական ծանր պատասխանատուութեան մը տակ ընկճուած. Ան ալ չի՛ պատկաներ, իր երկնքը պէս, այն ծնողքներու դասակարգին որոնք իրենց պարտականութեան անփոյթ՝ բայց իրաւունքներուն խստապահանջ, կը սպասնեն իրենց զաւկին ամէնէն ազնիւ բնազդները, նոյնիսկ զգացումները, կը խամրեն անոնց մաքուր հոգին՝ անհարկի խստութիւններու տակ։

Ծերուկ գինեպանը, բռնուած պահուն, դառն շեշտով մը գոչեր է. «մինչեւ յիսուն տարեկանը պարկեշտ մնացած կեանք մը այսպէս վերջանալո՞ւ էր։ Ի՞նչ տեսակ պարկեշտութիւն է այդ մարդուն պարկեշտութիւնը որ կը կայանայ իր հաշիւները մաքուր բռնելուն, իր պարտքերը կանոնաւոր վճարելուն և ստակ գիրելուն մէջ միայն. որ երբ գիակնարանը տարուեցաւ, իր դագին դէմ հանուելու, անտարբեր կը մնար՝ մտածելով գուցէ իր դրամական շահերուն վրայ որոնք կը վտանգուէին այդ պահուն. ու անձնասպանութենէ ետքը, երբ ա՛լ քանի մը վարկեան ուներ ապրելու, իր զաւկին նկատմամբ զղջահար վիճակում մը ունենալու տեղ՝ կը պատուիրէր իրեններուն որ ամենայնիւն գանձումները չի մոռնան։

Բարեշաղգաբար իրեն նմանները հազուագիւտ են, ու շատ քիչեր կան չմրմնջող թէ տղայոց գործովը, երախտագիտութիւնը ու յարգանքը ստանալի տակ, ցնցուող ծառերու վրայ հանգող պտուղներ չեն. պարարտ հունձք ու համեղ պտուղներ՝ բարեհամբոյր մշակներուն ու մանկութեան բարեկամներուն բաժին են։

ԲԱՐԵԿՐԹՈՒԹԻՒՆ

Մեզ կուգան ըսեն, մեր տոհմային բարքերուն մէջ դեռ կը վխտան թերի կրթութեան որմիները, գորս այնքան երկար ատենէ ի վեր լրագրութիւնը չի խնայեր բնաջինջ վերցնելու համար և որք սակայն, ցաւ է խոստովանիլ, երթալով կաճին կը բազմանան, տխուր համաճարակի մը երեւոյթին տակ, որ յոյժ ազդեցիկ ապահովականներու պէտք ունի արմատէն բրցուելու խլուելու համար։ Բարեկրթութեան պակասը ընտանեկան շրջանակի մէջ, բարեկրթութեան պակասը դպրոցներու մէջ, բարեկրթութեան պակասը հանրային վայրերու մէջ, շարք մը տխրալուր յանկերգներու որոնք պարբերաբար կը լսուին զանազան պարագաներու մէջ։ Բայց ամենէն աւելի կը տիսուռի, և իրաւամբ, դպրոցներու բարեկրթութեան խնդիրը, իբրեւ ամենէն կարեւորը, հիմնականն ու կենսականը։ Անշուշտ աւելորդ է այս մասին տիրացուական երկար բնաբաններ պարզել, տաղտկացուցիչ հասարակ տեղիքներ կրկնել. կիրեւայ թէ իմաստասիրական վերացեալ տեսութիւններ շատ չեն գործեր այն վիսի միտքերու վրայ, որոնք շատ դրական պայմաններու մէջ զարգացած՝ աւելի կախարժին թանձրացեալ օրինակներէ, և անոնցմէ աւելի կազդուին։

Այս օրերս մեծապայ գաւառներէն նամակագիր մը տիրոջ գոյներով կը նկարագրէ տեղւոյն վարժարանի ձօնեալոր դասատուին վարմունքը։ Նամակագիրը, փափանկատութեամբ, կըսէ որ սրտին ցաւէն զրդռելուն կը դրէ այս իրողութիւնը, և կը խնդրէ որ ոչ գաւառին անունը տրուի, ոչ դասատուին ով ըլլալն յայտնուի. իր նպատակն է լոկ սքողեալ հրատարակութեամբ մը ձագկել բարեկրթութեան պայմաններուն դէմ մեղանչողները, և թող չասել որ անոնք չար օրինակ հանդիսանան մատաղ սերունդին, զոր կրթելու նուիրական կոչումը ստանձնած են։

Այս դպրապետը մանաւոր սէր մը ունի արդուզարդի. իր սիգաձեմ քալուածքին մէջ չես գիտեր թէ ոչ խրոխտ ու վէս բան մը կայ որ ինքն անմատչելի կրնէ հասարակ մահկանացուներու. ուրիշին չհանդիսելու ընդարձակ յաւակնութեամբ լցուած, բնաւ խորհուրդ չի հարցուներ մարդու, և իրեն խորհուրդ տուողն ալ կարիամարհէ։ Բայց մանաւորապէս դասարանին մէջ, երգեցիկ ուսանողներու ներկայութեանը կը պարզուի իր նկարագրին յատկանշական կողմը. հոն ուզածին պէս ի գործ կը դնէ ուրիշներէ գերազանցապէս վեր ըլլալու անկուշտ փափագը. ձայնը տիրական է, նայուածքը արհամարհամ ու սեգ. չուզեր որ ուսանողները իրեն հետ խօսին առանց «էֆէնտի» պատուանունը գործածելու. վայ ան տղուն որ կը յանդգնի իր քուն անուանքը միայն կոչել զինք կամ «պարոն դպրապետ» ըսել. անքաւելի յանցանք մը գործած է՝ ծանր պատիժներու արժանի։

Հէք ուսանողներէն շատեր, իրենց դաստուին այս անհանդուրժելի ընթացքէն նեղուած ու ձանձրացած, վերջապէս կը գտնգատին իրենց ծնողաց, ու չեն ուզեր այլ եւս դպրոց երթալ, վասն զի կը վախնան որ փոքր թերութիւն մը կրնայ գիրենք պատժի ենթարկել։ Անցողաբար ըսենք որ կերեւայ թէ տեղւոյն հոգաբարձութիւնը այս տեսակ բաներու շատ հոգատար չէ, ու փոյթ չըներ երբ այսպէսի փցուն շարժառիթէ մը մղուած՝ աշակերտները կը ստիպուին թողուլ վարժարանը։ Երնէ՞կ այս լայնտիրտ հոգաբարձուներուն։

Ցաւալի է թէ ուրիշ դասատուներու պէս ձայնաւոր ուսուցչի դերը միայն դպրոցին մէջ չէ. գոնէ ամեն կիրակի պարտուելու տրցուցիներով շրջապատուած՝ կենալ եկեղեցիին դասին մէջ, մտամփոփ ու երկիւղած հաւատացեալներու առջեւ, ժամերգութիւնները վարելու համար։ Արդ, մեր դպրապետը աւելի մեծաչուք երեւնալու համոզումով, մանաւոր յարդարում մը կուտայ իր անձնական կերպարանքին. ակնոց մը կանցուցնէ քիթը, «կճաթելը» կոչիկ կը հագնի, ու պեսերը կոլրտկէ օծանելիքներով։ Նամակագիրը կըսէ թէ իր այդ վիճակին մէջ հեռը խօսելու համար մասնաւոր զիմումներ հարկ են. դիւրին ճամբան է գրաւորապէս ներկայացնել ինչ որ պիտի ըսուի իրեն։

Նամակագիրը, դպրապետին այս քաղքենաբնիկ-ներները յիշած ատեն, կը մոռնայ ըսելու թէ անկա դպրապետական ինչ արժանիք ունի, իր ճիւղին մէջ ճարա՞ր է, երաշխաւորեան հմո՞ւտ է պէտք եղած պէս ու եկեղեցական երգեցողութիւնները ա՞ր ատաիճան գոհ կը թողուն հաւատաւոր ժողովուրդը։

Բայց նոյն իսկ ենթադրելով որ այս ամեն արհեստական պայմանները գոհացուցիչ ըլլան իր վրայ, դպրեալ բնաւ արդարացում մը չի կրկայ իր վեսս անորակելի ընթացքներուն համար։ Ձայնաւորքի ուղղութիւն, համեստութիւն, ազնուութիւն, քաղաքավարութիւն միշտ շատ աւելի կը զրեն, արդիւնաւէտ կըլլան մատաղ սերնդեան վրայ, քան խորին հմտութիւն մը որուն վրայ չուք կը ձգեն նկարագրի նեմ թերութիւններ։

ԵՐՈՒԱՆԴ

ՈՒՍՈՒՑՉԻ ԻՆՔՆԱԶԱՐԳԱՑՈՒՄԸ

Մանուկներն ուշի ուշով դիտելն ու նոցա բնաւորութիւնն ուսումնասիրելը նրամանպէս ուսուցչի ինքնազարգացման և կատարելագործութեան միջոց մ'է։ Մանուկներն ուշի ուշով դիտելով, ուսուցիչը կը ծանօթանայ նոցա հոգեկան կազմին, իւրաքանչիւր աշակերտի առանձնայատկութեանն և այն, ու այդպէսով կրթական գործի յաջող ընթացքին նպաստող շատ թանկագին ծանօթութիւններ ձեռք կը բերէ։

Անցողաբար յիշենք որ մանուկները դիտելու և նոցա բնաւորութիւնն ուսումնասիրելու համար ուսուցչին անհրաժեշտ է մանաւոր պատրաստութիւն ունենալ, հոգեբանութիւն գիտնալ և այն. այդ բանին, ի միջի այլոց, կը նպաստէ նաեւ մանկավարժական գրքերու ընթերցանութիւնն եւ ուսումնասիրութիւնը։ Իսկ որպէս զի դիտողութիւններն ապարդիւն չանցնին, պէտք է գանոնք առանձին տետրակի մը մէջ օր օրին արձանագրել. ուսուցիչը կարող կըլլայ սապագային նորանոր փորձերով ու դիտողութիւններով առաջիններն ստուգել։ Բայց ի այդ, դիտողութեանց դրի առնուելն ուսուցչին ահիթ կուտայ անոնց վրայ երկար բարակ խորհրդածելու և իր յիշողութեան մէջ աւելի ամուր պահպանելու ու չմոռնալու։

Մանկան բնաւորութեան ուսումնասիրութիւնն ընդհանրապէս և իւրաքանչիւր աշակերտի առանձնայատկութեանց ծանօթութիւնը մասնաւորապէս ուսուցչի համար շատ մեծ կարեւորութիւն ունին։ Մի միայն այդ միջոցով ուսուցիչն արդիւնաւոր կրնայ ըլլալ իր աշակերտներէն իւրաքանչիւրին։

Այլոց ուսուցանելն եւս ինքնազարգացման նպաստաւոր պայման է։ Ուսուցիչն այլոց ուսուցած ատեն ինք եւս շարունակաբար կ'ուսանի։

Ուշադիր ուսուցիչն իր իւրաքանչիւր դասէն իր սեփական զարգացման համար բաժին մը կը հանէ։

Կատարելագործութեան ձգտող ուսուցչի մը դասաւանդութեան եղանակը տարուէ տարի կը լաւանայ և իր արուեստի մէջ ունեցած գործնական հմտութիւնն օր աւուր կ'աւելնայ։ Ընդհանրապէս ասնիմն է կարծել որ մանկանց հետ մշտական յարաբերութիւն ունենալն և միեւնոյն ծանօթութիւններն ամէն տարի շարունակաբար կրկնելն ուսուցչի ինքնազարգացման անպատշաճ պայման է։ Արդարեւ, թէպէտ կրկնուած ծանօթութիւնները կրնան միեւնոյնը լինել, սակայն անոնց աւանդելու կերպը տարուէ տարի կը մշակուի ու կը կատարելագործուի։ Դպրոցի մէջ ամէն տարի նորանոր աշակերտներ կ'ընդունուին, իսկ նոր աշակերտներն իրենց հետ կը մտցնեն նաեւ նորանոր պահանջներ ուսանելի առարկայի վերաբերմամբ, և ահա այդ պատճառով ուսուցչի դասաւանդութեան եղանակը տարուէ տարի կը կատարելագործուի ու կը մշակուի։ Իսկ ինչ որ կը վերաբերի ընդհանուր դպրոցական զբաղմունքին, պէտք է ըսել որ դա ուսուցչի ինքնազարգացման համար ընդարձակ գաշտ մ'է։ Աշակերտաց տարուէ տարի զարգացումն ու յառաջդիմութիւնը մեծապէս կը նպաստէ ուսուցչի ինքնազարգացման։ Աշակերտները դասարանէ դասարան փոխադրուելով, ուսուցիչը պարտաւորուած է նորանոր տեսակութիւններով նոցա միտքն հարստացնել, այդպէսով ստիպուած է միեւնոյն նիւթի վրայ կանգ չառնել, այլ շարունակ առաջ ընթանալ և կատարելագործուիլ։

Վերջապէս ուսուցչի իր պաշտօնակիցներու և ընդհանրապէս դպրոցական հարցերով հետաքրքրուող անձանց հետ բրած խորհրդակցութիւնն ինքնազարգացման և կատարելագործութեան գլխաւոր միջոց է։ Խորհրդակցութեան ատեն ուսուցիչը կը յայտնէ իր դիտողութիւններն ու կարծիքը դպրոցական այս կամ այն խնդրի մասին և ըստ այնմ ալ իր խոսակցի կարծիքը կը լսէ։

Այդպէսով երկու կողմերն ալ կ'օգտուին։

Շատ անգամ խորհրդակցութեան միջոցին ուսուցչի համար կը պարզուին և կը լուսաբանուին այնպիսի մութ կէտեր, որոնց չէր կրնար ուսուցիչն առանձին հասու լինիլ։ Արդէն իր միտքն այլոց հաղորդելու գործողութիւնը մարդուս զարգացման նպաստաւոր պայման մ'է։ Սովորաբար մտքերու փոխանակութեան և դպրոցական առօրեայ խնդիրներու մասին խորհրդակցութեան համար իր գումարուին մանկավարժական խորհուրդներ կամ ուսուցչական ժողովներ, ուր կը հաւաքուին մէկ կամ մէկ քանի կրթական հաստատութեանց պաշտօնեաներ։ Այդ տեսակ խորհուրդներու կամ նիստերու օգուտն ի հարկէ անուրանալի է։ Բայց այդ նիստերէն դուրս ալ իւրաքանչիւր ուսուցիչ պարտի ջանալ դպրոցական այս կամ այն խնդրի մասին յարմար պարագային խորհրդակցիլ ձեռնհաս անձանց հետ։ Այդ տեսակ խորհրդակցութիւններ օ՛չ միայն ուսուցչի ինքնազարգացման և կատարելագործութեան կը նպաստեն, այլ և մանկավարժական գործունէութեան համար նորա մէջ եռանդ ու աշխոյժ կը զարթեցնեն։ Ուսուցչական ժողովներն ահիթ կըլլան ուսուցիչներու գործունէութեան մէջ կապ և միութիւն հաստատելու ու պահպանելու, իսկ այդ շատ նշանաւոր է դաստիարակչական և կրթական տեսակէտով։

Ուսուցչի ինքնազարգացման մասին խօսելով, չմոռնանք յիշեցնել որ այդ միջոցները միայն այն ատեն արդիւնաւոր կրնան ըլլալ ուսուցչին, եթէ վերջինս իր մէջ ունի կատարելագործուելու և զարգանալու բուռն փափաք։ Առանց այդ փափաքին ամէն տեսակ միջոց ի զուր է։ Միայն նա՛ գիտութիւն ձեռք բերել կրնայ, ով կորոնէ զայն, և միայն նա՛ կը կատարելագործուի ու կը զարգանայ, ով հետամուտ կը լինի այդ բանին։ Կրթութիւնն ու գիտութիւնները բնաւ երբէք եղիներէն ստացուելու չեն իջնար. մարդս ա՛յն ատեն առանց ախատանքի գիտուն եղած է։ Գիտութիւնն ու քաղաքակրթութիւնը փութալան աշխատութեան և անխոնջ կորձանէութեան արդիւնք են, գործունէութեան, որ ուղղակի մարդուս հոգիէն կը բղխի։ Բացի մասնաւորապէս կատարելագործուելէն, ուսուցիչը պարտաւոր է նաեւ բարոյապէս կատարելագործուիլ։ Այդ բանն իսկապէս ամէն մէկ անհատի պարտականութիւն է, եւս առաւել ուսուցչի, որ ուրիշներուն իբրեւ օրինակ պիտի ծառայէ։ Իւրաքանչիւր ուսուցիչ պարտի աշխատիլ կերպով հոգել ինքն իր անձին, շատ խիստ վերաբերուիլ իր բոլոր գործողութեանց և իր ամեն ընդերքները բարոյապէս կշռել։ Նա ամէն վայրկեան պարտի աչքի առաջ ունենալ բարոյական կատարելագործութեան խնդիրը և շարունակ անոր հասնելու ձգտիլ։

Գ. Թ. ԹՈՒՐԱՆ ՊՈՂԵԱՆ

ՄԻՒՍԷԻ ԳԵՐԵԶՄԱՆԻՆ ՎՐԱՑ. — Ապրիլ 20ին լրացաւ մահուան տարելիցը Միքիէլ Միւսէի։ Իր աքանչացողներուն մէջէն քանիներ յիշեցին և երախտայայտ ուխտագնացութիւն մը կատարեցին իրենց սիրելեալ բանաստեղծին գերեզմանին։ Շատ ըլլալ, կը հաւատար Բեռ-Լաչէզի գերեզմանապահը, առ առաւելն երկու երեք հոգի։

Տասը տարիէ ի վեր ռուս ազնուական տիկին մը որ Բարիզ կը բնակի, մէկ անգամ իսկ չէ թերացած եղբեւանի փունջ մը տանելու Գիշերներու բանաստեղծին մահուան թուականին։

Այս անգամ ալ իր ծաղկեզարդ ընծան տարաւ դրաւ հոն և քանի մը վայրկեան ծնրադիր աղօթեց՝ նստելէ առաջ իր շքեղ կառքը որ իրեն կը սպասէր գերեզմանոցին դուռը։

Եւրոպիի՛կ բանաստեղծներ, որոնք մինչեւ մահուան մէջ իսկ այսքան սրտաշարժ բարեկամութիւններ ունին։

ԹԱՆԿԱՊԻՆ ՇԱԼ. — Գիտէք աշխարհի ամենէն մեծագին շալը որի՞ն է։ Նորթամպրիէնտի դուսէհիին։ Շալ մը ունի որ հինգ հարիւր հազար ֆրանք կարժէ։ Պարսկական տեսակ մը կատուի նուրբ ու առաձիգ մուշտակովը շինուած է. ութը քառակուսի եարտա մեծութիւն ունի։ Սուլթի մեծ գաւարի մը մէջ կընայ սղմիլ։ Ռուսիոյ կայսրուհին ունի յոյժ մեծարժէք շալ մը զոր չինած ու նուիրած են Օրէնպուրգի կիներէ։ Սարդի ոստայնի մը բարակութիւնն ունի և հարաւնեկան մատաղի մը մէջէն կընայ անցնիլ։ Ճշմարիտ բաւիր շալ մը չինելու համար տասը այծի գեղմ գործածելու և շատ մը մարդեր բանեցնելու է վեցէն ութն ամիս։ Անգլիոյ թագուհին իբրեւ տարեկան տուրք, Հնդկաստանի նահանգապետներէն կընդունի ամենէն գեղեցիկ քաշմիր շալերէն երեք զոյգ և տասներկու ամբողջ շալ այծի ստեւով չինուած։

=)(57)(=

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի

ԱԼՓՈՆՍ ՏՕՏԷ

ՃԷՔ

—Ստեղի՞ք։

—Պարոնե՛ր... պարոնե՛ր։

—Կեանքը վէպ մը չէ։

—Նուիրական բաղէն, պէ՛օհ, պէ՛օհ։

Վերջապէս ծերունի Ռիվալի որոտագին ձայնը թնդաց սեղին վրայ.

—Գլուխս կտրի եթէ երբէք ոտքս ձեր տունը դնեմ։

Ցեռոյ դուռն ուժգնօրէն գոցուեցաւ, և ճաչարարհը լեցուեցաւ մեծ լռութեամբ մը, ընդհատուելով երթեւեկող պատուաւորներու ոգեւորութիւնէն։

Կը նախաճաշէին։

Կուզէք սառնացնել զայն. ձենէ վար իջեցնել զայն։ ոգան միտքը պահած էր այս խօսքը, և ինքն ալ արդարեւ կը զգար թէ այս էր իր թշնամին դիտաւորութիւնը։

Լաւ ուրեմն, ոչ, հոգաբար անգամ ոչ, չէր ուզեր գործաւոր ըլլալ։

Դուռը բացուեցաւ։ Մայրը ներս մտաւ։ Շատ լացած էր, և ճշմարիտ արցունքներ, անոնցմէ որք խարշաններ կը փորեն։ Առաջին անգամ ըլլալով մայրը կերեւնար գեղեցիկ կնոջ այդ դէմքին վրայ, վշտալից ու վիրաւոր մայրը։

—Մտիկ ըրէք, Ճէք, ըսաւ խիստ բլալ փորձելով, պէտք է որ լրջօրէն խօսիմ ձեր հետը։ Մեծ տառապանք մը պատճառեցիք ինծի բաց է բաց ըմբոստանալով ձեր ճշմարիտ բարեկամներուն դէմ և մերժելով այն վիճակը զոր անոնք կընծայէին ձեզ։ Գիտցէք որ այս նոր կենցաղին մէջ...։

Խօսած ատենը կը խուսափէր տղուն նայուածքէն, վիշտ, յանդիմանանքի նայուածք մը այնքան եռանդուն, այնքան պաղատագին որ Շարլոթ չպիտի կրնար դիմանալ անոր։

—... Այս նոր կենցաղին մէջ զոր մենք ձեզ համար կը մտածենք. ակներեւ անհամաձայնութիւն մը կայ այն կեանքին հետ զոր մինչեւ ցարդ վարեցիք։ Կը խոստովանիմ որ առջի վայրկենին ապրատիցայ. բայց անշուշտ լսեցիք, այնպէս չէ՞, ձեզ ըսուածը։ Գործաւորին կացութիւնը ա՛յն չէ ինչ որ էր ատենօ.օ՛հ, ոչ, ամենեւին այնպէս չէ։ Գիտէք թէ կարգը գործաւորին եկած է հիմայ։ Բաղձութիւնը իր ժամանակն անցուց, ազնուականութիւնն ալ։ Թէեւ սակայն ազնուականութիւնը... եւ յետոյ վերջապէս ձեր տարիքին մէջ միթէ աւելի դիւրին չէ՞ առաջնորդուիլ ձեզ պրոլ և փոքրամասութիւն ունեցող անձերէ։

Զաւկին մէկ հեծկլտանքը ընդմիջեց զինը։

—Ուրեմն կը վռնտե՞ս զիս, կը վռնտե՞ս զիս։

Այս անգամ մայրն ալ չդիմացաւ։ Իր բազկաց մէջ առաւ զայն, տարփանօք սեղմեց.

—Ինչի՞ վռնտե՞մ, միտքդ կանցունե՞ս, կարելի՞ բան է։ Օ՛հ, հանդարտէ, միգոյար, մի յուզուիր այդպէս։ Գիտես որքան կը սիրեմ քեզ, և եթէ ինչ միայն կախում ունենար, երբէք չպիտի բաժնուէինք իրարմէ, բայց խոհական ըլլալու է և ապագան մտածելու է քիչ մը... աւա՜ղ. ապագան շատ մթին է մեզ համար։

Եւ խօսքի այն յորդումներէ մէկով զոր երբեմն կունենար դեռ՝ վարպետն հեռու, փորձեց Ճէքի բացատրել ամեն տեսակ վարանումներով, լռիցութիւններով. կեանքի մէջ իրենց վիճակին անկանոն հանդամանքը։

—Կը տեսնես, սիրելիս, որ դեռ շատ պզտիկ ես. բաներ կան զոր չես հասկնար։ Օր մը, երբ աւելի մեծնաս, քեզի պիտի յայտնեմ ծննդեանդ գաղտնիքը. ճշմարիտ վէպ մը. սիրելիս։ Օր մը պիտի ըսեմ քեզ հօրդ անունը, և թէ ինչ անլսելի չարաբախտութեան զոհ եղած էք մայրդ և դուն։ Բայց այսօր սա պէտք է գիտնաս, հասկնաս որ մենք բան մը չունինք. իմ խեղճ գաւակս. և բոլորովին կախում ունինք... Անկիւ՛ն ի՞նչպէս կուգես որ ընդդիմանամ քու մեկնումիդ. մանաւանդ երբ գիտեմ թէ քու շահուդ համար կը զրկէ քեզ։ Բան մը չեմ կրնար պահանջել անկից։ Արդէն այնքան բաներ ըրած է մեզ համար։ Եւ յետոյ ինքն ալ շատ հարուստ չէ, և արուեստապետական այս սոսկալի ասպարէզը այնքան կործանարար կըլլայ իրեն։ Քու դաստիարակութեանդ ծախքերը չի կրնար վրան առնել։ Ինչ կուգես որ ըլլամ ձեր կամ դպրոցիս մէջ։ Ուրեմն մը տալու է ասկայն։ Ա՜հ, եթէ կարենայի քու տեղդ ես երթալ էնտրէ։ Մտածէ որ արհեստ մը կը դնեն ձեռքդ մէջ։ Միթէ չ'պիտի հպարտանա՞ս ապրելու համար մէկուն պէտք չունենալով, հաց ճարելով, քու տէրդ դուն ըլլալով։

Տղուն աչքերուն մէջէն անցած չողունէն Շարլոթ հասկցաւ թէ ճիշդ զարկած էր. և մեղմիւ, այն գգուստ և քնքուշ ձայնով զոր մայրերն ունին, մրմնջեց.

—Ինծի համար բան մը չունիս։ Ճէք։ Շուտով քու ապրուստդ ճարելու վիճակ ունեցիր։ Ո՛վ գիտէ թէ ես ալ օրին մէկը չպիտի ստիպուիմ դիմել քեզ իբրեւ իմ միակ ապաւէնս, իմ մէկ հատիկ բարեկամիս։

Կը մտածէ՞ր ինչ որ կրսէր. նախազգացո՞ւմն էր։ ապագայի այն յիդակարգ պատառուածքներէն մէկը որ ճակատագիրը կը ցուցնեն ձեզ մինչեւ իսկը և ձեր կենցաղին ամբողջ ձախողանքը։ Թէ ոչ իր խօսքերուն յորձանքին մէջ նետուած էր իր զգայնականութեան թափէն։

Ամեն պարագայի մէջ. բաւական բան մը չէր կրնար գտնել յաղթելու համար այդ փոքր վեհ հոգին։ Ազդեցութիւնը վայրկենական եղաւ։ Այն գաղափարը թէ մայրը կրնար պէտք ունենալ իրեն, թէ իր աշխատութեամբ պիտի օգնէր անոր, յանկարծ համոզեց զայն։

Ճիպ չիտակ անոր աչքերուն մէջ նայեցաւ.

—Երդում ըրէ որ միւս պիտի սիրես զիս, չպիտի ամչնաս ինէ երբ սև ձեռքերուններս։

—Թեզի սիրե՞մ. Ճէքս։

Իրրեւ պատասխան գգուանքներով կը ծածկէր զայն իր տարփոտ համբոյրներուն տակ պահելով իր խռովումն ու իր խղճահարութիւնը, վասն զի այդ վայրկենէն բանկալ գժբախտ կինը խղճի խայթ ունեցաւ, ամբողջ կեանքին մէջ ունեցաւ և այլ ևս քանի իր զաւկին վրայ մտածեց, սուրի հարուած մը զրաց սրտին մէջ։

Բայց տղան, իբր թէ հակնար այդ համբոյրներուն պարունակած ամօթը, անտարբերութիւնը, սոսկումը, խոյս տուաւ դէպի ծանրոցը փաղիլով։

—Եկու, մայրիկ, փար իջնանք։ Կուզեմ երթալ բսել իրեն թէ կընդունիմ։ Վարը, Մգնոտանները դեռ սեղանն էին։ Ամենն ալ ապշեցան ծանր ու անորոշիւ կերպարանքէն զոր Ճէք առած էր ներս մտած պահուն։

—Ներում կը խնդրեմ ձենէ, ըսաւ տ Արժանթանին։ Մխաթեցայ մերժելով քիչ մը առաջուան ձեր առաջարկը։ Հիմա կընդունիմ և չնորհակալ կըլլամ ձեզ։

—Շատ բարի, տղա, ըսաւ բանաստեղծը հանդիսաւորապէս, գիտէի որ մեռածումը պիտի յաղթեր ձեր ընդդիմութեանց... ուրախ եմ տեսնելով որ կը հասկնաք իմ դիտաւորութեանցս ուղղամտութիւնը։ Շնորհակալ եղէք մեր քարեկամ Լապտիտարին, վասն զի անոր կը պարտիք այդ բարեբախտութիւնը։ Ինքն է որ ապագայի դուռը կանկի վրայ բացաւ ձեզ։

Երգիչը կարկառեց իր խոշոր թաթը որուն մէջ անհետ եղաւ Ճէքի փոքր ձեռքը։

—Կեցցե՛ս, մարդս, ըսաւ անոր հետ վարուելի ձեւացնելով իբր թէ Երկու նախկին ընկերներ եղած ըլլային միեւնոյն խուցերու մէջ, միեւնոյն գործատան մէջ աշխատող. և այդ վայրկենէն մինչեւ մեկնման ժամը անոր հետ խօսեցաւ այլ եւս այն ընտանի ու բիրտ լեզուով միայն զոր բանուորները կը գործածեն իրրեւ ընկերական կապ մը։

Այդ վերջին ուրախ օրերուն մէջ, Ճէք պարտականներն ու ճամբաները պատեցաւ մրայն։ Խռովում, մտատանջութիւն կը զգար աւելի քան տրտութիւն. և ատեն ատեն իր ունենալիք պատասխանատուութեան գաղափարը իր սիրուն դէմքին վրայ կը դնէր տխուր արտայայտութիւն մը, յանքերու այն ծաղը որ, մատաղ էակներու վրայ, նշանն է կամքի մը ճիգին։ Միշտակ Ճէքն էր այժմ։ Գնաց տեսնել բոլոր իր սիրելի ծանօթները, մարդու մը պէս որ իր մանկութեան ուսատանութիւնը կը կատարէ ծանրաքայլ։

Ա՜հ, մայր Ս. Լէն կրցաւ հեռուանց ապառնալ անոր, եռանէն փակել, ծերուկ Ճէք՝ ալ չէր վախնար անից, և անոր խուլ ատելութիւնը տակնուվրայ կը դարձնէր։ Բայց չատ կը գաւէր որ չէր կրնար Ռիվալներու տանն երթալ հրաժեշտ առնել Սէսիլէն։

Շարունակելի

Կ. ՊՈԼԻՍ, ԱՊՐԻԼ 26 8 ՄԱՅԻՍ, 1896

ԿՐՕՆԱՅԻՆ ՆԻՒԹԵՐ

ԳԵՐ. ՕՐՄԱՆԵԱՆ ՍՐԲԱԶԱՆԻ ՃԱՌԸ ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ ՄԻԱՐԱՆՈՒԹԵԱՆ ԵՒ Տ. ՍԻՄԷՈՆ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍԻՆ ՎՐԱՅ

Եղբայրական սխսւբ պարտաւորութեան մը կատարման հրաւէրն է զոր կը փոխամ ծանուցանել սիրելեացդ։

Երուսաղեմայ Սրբոց Յակոբեանց պանծալի Միաբանութիւնն իւր երիցագոյն և ընտրեալագոյն անդամներէն միոյն կոչուսաը կ'ողբայ. և Դպրեվանուցս Միաբանութիւն պարաք կը զգայ եղբայրական ցաւակցութեան ողջոյն մը յղել յԱրժաշէ յերուսաղէմ. յուշաբար այն սիրոյն որով երկու Միաբանութիւնք իրարու կապուած են՝ ոչ միայն ի մի և նոյն ուղղափառ Ս. Եկեղեցի, այլ և երկարատեւ սիրալիր յարաբերութեանց յիշատակներով. Ա.դ տխուր պարտաւորութիւն է զոր կը կատարեմք հոգեհանգստեան պատարագով և պաշտամամբ, վասն յիշատակի Հոգելոյս Տ. Սիմէոն Սրբազան Արքեպիսկոպոսի, որոյ անցեալ կիրակի յուշարկաւորութեան հանդէսը կատարից մայրաքաղաքի Մայր-Եկեղեցին, և մեք այսօր ութերեկոյ կարգը կը լրացնեմք.

Երուսաղեմայ Միաբանութեան արդեանց էջերը շատ հեռու կ'երթան պատմութեան մէջ, և հնագոյն աւանդութիւնք մինչեւ մեր կրօնական վաղեմի ժամանակները կը բարձրացնեն այն հայ եկեղեցականաց և պաշտօնէից խումբը, որ չարունակ յանուն բովանդակ ազգութեան կը պատուէ մեր Քրիստոնեական տեղերը. և անկանգ արիութեամբ կը պահէ և կը պաշտպանէ ազգային ժառանգութեան սրբավայրերը։ Ակնատեսներու վկայութիւնք՝ որք սուրբ տեղեաց մէջ աւելի դերազանց կ'զգան հայ քրիստոնէութեան արդիւնքը, և ճոխագոյն եկեղեցեաց և ազգաց առջեւ հանգիստպատիւ բարձրութեան մէջ կանգնած կը գտանեն, Ս. Յակոբեանց Միաբանութեան գովաբաններն են։ Ազգս ալ բովանդակ ամեն առիթներու մէջ յայտնած ու վկայած է իւր յարգն ու վարկը այդ արդիւնաշատ Միաբանութեան, թէ պատասխրութեան և թէ օժանդակութեան արտայայտութիւններով։

Տ. Սիմէոն Արքեպիսկոպոս այդ Միաբանութեան և այս արդիւնաւորութեան տիպարներէն էր։ Իւր յիսուն տարիէ ի վեր՝ միաբանակցութեամբ, իւր գանձանակ տարիէ ի վեր՝ վարդապետութեամբ, և իւր երեսուն տարիէ ի վեր եպիսկոպոսութեամբ նոյն Միաբանութեան անդամակից, իւր գործունէութիւնն ապառեց Ս. Երուսաղէմայ ծառայութեան մէջ. Երուսաղեմի ոչ մի օգուտը զինք անտարբեր չդտաւ, իւր և ոչ մի ժամանակը առանց Երուսաղեմի չանցաւ։ Նեղութիւն կամ ձանձրութիւն, յոգնութիւն կամ դժուարութիւն զինք չկասեցուցին. ամեն որ գիտէր թէ Երուսաղեմայ անուն տալ բաւական էր որ Սիմէոն Արքեպիսկոպոս այն տեղ գարձնէր իւր բոլոր ուշն և ոյժը։ Դրամական շատ դժուարին ժամանակներ անցուց Ս. Երուսաղեմայ Աթոռն ու Միաբանութիւնը վերջին միջոցներում, թէպէտ ջանք և փոյթ թափով պակաս չեղան, բայց աւելի յարատեւ, աւելի երկար, աւելի անյոգնաբար, աւելի տաժանելի եղան Սիմէոն վարդապետի և եպիսկոպոսի աշխատութիւնները, որով և յաջողութեանց մէջ ալ իրաւամբ իւր մասը կը վայելէ։

Իւր Միաբանութիւնն ալ զայն գնահատեց. Կ. Պոլսոյ փոխանորդութեան երկարատեւ պաշտօնավարութիւնն այդ գնահատման վկայութիւնն է։ Թերեւս շատերու համար անծանօթ լինի, բայց իրօք մայրաքաղաքին և կեդրոնին հետ յարաբերութիւնք՝ Երուսաղեմայ շահուց հոգին կը կազմեն։ և Միաբանութիւնն այդ պաշտօնը երկայն տարեն Սիմէոն Եպիսկոպոսի ձեռքը թողուց։ կը յիշեմ որ լուսահոգի Եսայի Պատրիարքին վախճանէն յետոյ, երբ Ամեն. Տ. Յարութիւն Պատրիարք Կ. Պոլսոյ Աթոռոյն հետ կապուած կը մնար, ամենուն ընտրելին ինքն Սիմէոն Եպիսկոպոսն էր։ Բայց սա աւելի գործոյն քան պատուոյն հետաքրքիր ինքն կանգնեցաւ հեղինակ այն ճարտարապետ գիւտին որով նորընտրելոյն պաշտօն մը տրուեցաւ, ձեռքի պաշտօնը ուրարեկ յետոյ ստանձնելու պայմանաւ։

Ազգային ընդհանուր վարչութեան գործերուն մէջ ալ Սիմէոն եպիսկոպոս իւր մասը ունեցաւ։ Սահմանադրական Վարչութեան սկսելէն ի վեր, իւրաքանչիւր երկու տարի ժողովականներուն փոխուիլը պայման լինելով, գրեթէ ամեն երկրորդ երկամեակին իւր ժողովականութիւն հաստատուն էր. ազգային ժողովներու մէջ ալ իւր ատիթառը ունեցաւ չարունակ։ Թէպէտ խօսելու և երեւելու մէջ յետամնաց բայց գործելու մէջ ոչ։ Որ գործին որ սիրողներ կը պակսին՝ այն Սիմէոն եպիսկոպոսի գործն էր, որ յուզում կամ տարաձայնութիւն մը հանդարտել պէտք լինէր, անդ Սիմէոն եպիսկոպոսի տեղն էր. երբ փոյթառութենէ խոնարհ ոն խորհուրդ մը ապասուէր, Սիմէոն եպիսկոպոսի ձայնը կը վնտռուէր։ Բարձրագոյն Աթոռը բազմաղներ միշտ նորա խորհրդակցութիւնը յարգեցին. տեղւոյն մօտաւորութիւններէն աւելի գործերուն մերձաւորութիւնը զինք անհրաժեշտ կ'ընէր։ Այդ ընթացից չարունակութիւն էր որ կրօնական գործոց վարիչ խորհրդական ալ անուանեցաւ, և մինչև Կոստանդնուպոլսոյ Պատրիարքութեան Տեղապահութեան հատաւ, և ամենքը պատասով աւարտեց։

Ոչպէս զի արժանաւոր անձի գիտակից գրուսաւոր լինելու երկայնութեան չեմ թարգմի, պէտք է յայտարարեմ թէ Սիմէոն եպիսկոպոսի երիտասարդութիւնը գրոցական աշակերտութեամբ չէր եղած. ևս և՝ թէ մեք զինք երբեք առաջնորդական պաշտամանց մէջ չտեսանք. թէ Եկեղեցւոյ սուրբ բեմը պատառայնելու գրեց մէջ ալ չգտանք։ Սակայն մեր եկեղեցական ասպարէզը բազմակողմանի է, առաջնորդականն ալ կը պարունակէ, ուստիսկանն ալ, լոկ մատակարարականն ալ։ Ոմանք շատ բան կը բերեն միանգամայն ալ կատարել. այլ մին կամ միւսն առանձինն կատարեն ալ թերութիւն չէ. մանաւանդ թէ օգտակար է յատուկ զարգացում և զօրութիւն կազմելու։ Մեզմէ ոչ ամենքը առաջնորդական ասպարէզին համար են, ոչ ամենքը ուստիսկան ասպարէզին համար են, ինչպէս ոչ ամենքը մատակարարական յարմարութիւններ ունին։ Թող իւրաքանչիւր ոք իւր նապարէզին մէջ զարգի և արդիւնաւորէ։ Կ'իմանամ որ իւրաքանչիւր եկեղեցական յատուկ ճիւղով մը արդիւնաւոր լինի. կ'իմանամ, և կը պահանջեմ իսկ, որ մեր գլխաւոր իշխանութիւնք մեզմէ իւրաքանչիւրին ընդունակութիւնը և բերումը քննեն, և այդպէս պաշտօն և ասպարէզ որոշեն, և անտի միայն արդիւնաւորութիւն սպասեն։ Ինչ որ չեմ իմանար, այն է որ եկեղեցական մը առանց արդիւնաւորութեան կեանք մը ունենայ։ Իւր օրեմ և կոչումը կ'ասպառուէ եկեղեցականը, որ չի մտածեր թէ ինքն պարտաւոր է Եկեղեցւոյն համար արդիւնաբեր ըլլալ։

Մենք պարծանքը այն է որ կարենանք ըսել. թէ «զոր պարտաքն առնել արարաք»։ Հոգ չէ որ ամեն բան չէնենք. յատկան է որ մեր պարտքը ընենք. մեր պարտքն ալ վերոյիշեալ ճիւղերուն իւրաքանչիւրովն ալ կենայ սահմանուիլ. և երբ նոյն ճիւղերէ միոյն մէջ լրացեալ է, մեր պարտքն ալ կատարուած է, մեր արդարացումն ալ այդ է։ Անպտուղ չրլլանք, սիրելիք. հոգ չէ որ այս կամ այն ճիւղին մէջ ըլլայ մեր աշխատութիւնն ու արդիւնքը։

Ազգային կեանքերնիս ալ մեր փորձառութեան է։ Հանգուցեալ Սրբազան շատ երկար տարիներ մայրաքաղաքիս մէջ ապրեցաւ, և տանց բծախնդրութեան և թերեւատութեան ներքեւ ալ իւր կեանքը բնաւ չարատաւորեցաւ. և ոչ բարբառանքը և ոչ քսու լեզուագարշաւ՝ մը իւր վրայ ձեռք չյանդգնեցան դնել։ Վանականին կանոնաւորութիւնը, կրօնաւորին եկեղեցասիրութիւնը, եկեղեցականին համեստութիւնը, ամեն ատեն իրեն հետ ապրեցան։

Ահա անձը, սիրելիք, որոյ կոչումը սղաղալի է իւր Միաբանութեան համար, ցաւալի է մարանակից ուխտից համար և առանձինն Դպրեվանուցս Միաբանութեան համար, որուն ամենայն հմտանիքը եղաւ, և որուն հետ հետ այնչափ սիրով էր միչտ, և զոր գեռ նոր ալ փնտռած էր մեր Եղբայրացուցած յոժարակամ հիւրասիրութեամբ։ Իրրեւ ազգային, իրրեւ եկեղեցական, իրրեւ միաբան, կ'զգամք և մեք այն կորուստը, և եթէ ներսի ուրիշ մերձաւորութիւն մ'ալ յիշէ, պէտք չէ մոռնամք որ ծննդեամբ կէս-վեր Օլիմպոսէն, Վանուցս թեմականներէն էր հանգուցեալ Սրբազանը։

Մաղթեմք, Եկեղեցւոյն ձայնակցելով, հանգուցեալին համար երկնային լուսոյն հանգիստը և Աստուածային գթութեան ակնարկը, որպէս զի ընդերկնային պաշտօնէութեանց գասեայք իւր հանգուցեալ հաւատարիմ պաշտօնային իւր Միաբանութեան համար ալ մաղթենք պարտաւորութիւն և զարգացում, իւր Առաքելապատիւ Պարիարքին երկարատեւ հովանաւորութեան ներքեւ։ Մեր Միաբանութեան համար ալ մաղթենք այն ուղիղ հոգին և այն արդիւնաւոր կեանքը որով միայն պիտի կարենամք արդարանալ իւրաքանչիւրիս։ Եթէ ամեն մէկուն աշխարհէն մեկնելէն յետոյ եռեւէն կարենայ ըսուիլ, թէ զոր պարտէրն առնել՝ արար։

Եպիսկոպոսաց թիւէն, սիրելիք, մահը իւր հունձքը կեցուցած չէ. շատերը տարաւ վերջին տարիներու մէջ, շատերն ալ հասակը անդործութեան ենթարկեց և ահա բաւական ժամանակ է որ նորեր չեն դար պակասներուն տեղը լրացնելու։ Եպիսկոպոսութիւնը ամեն ատեն մեզ եկեղեցականութիւնն գլուխն է. կեդրոնն է. և բոլոր անդամց այդ հաղորդուն է, կը մաղթեմ որ Տեառն յաջողութեամբ արժանաւորներ դան լրացնել պակասողներուն թիւը։

Տէր Յիսուս բովանդակ մեր Ս. ուղղափառ առաքելական եկեղեցին առաջնորդէ ի պայծառութիւն, պաշտօնեաներն յաջխատութիւն, ժողովուրդն յերանութիւն, յոյս յաւիտեան։

Քաղաքական կացութիւն

ԻՏԱԼԻԱՅԻՔ ՀԱՍՊԻՇԽԱՍՏԱՆՆ ՄԷՋ

Զօր. Պալտիսերայի զինուորական առաջին գործողութիւնն այնքան փայլուն յաջողութիւն մը չեղաւ, և զարմանալի է որ Սաարկադի գործն այնքան ուրախութեամբ ողջունուեր է Իտալիոյ մէջ։ Սակիկ կը հասկցուի որ Իտալացիք բիչով չատացող ժողովուրդ մ'են, ինչ որ գովելի բարեմասնութիւն մ'է ամեն պարագայի մէջ։ Առուալի պարտութիւնն Իտալիան ժողովրդեան սկսկալութիւնները չափաւորած կրնայ ըլլալ։ Զօր. Պալտիսերա խնդակցութեան արժանի է աղատելուն համար Սաարկադի մէջ պաշարեալ զօրախումբը, բայց Սաարկադի բերդն իսկ չազատեցաւ, այլ Հայկէներուն ձեռքն յանձնուեցաւ, մէջի զէնքերն և ռազմամթերքն հանուելէն ետքն, ինչպէս Պարադիերի զօրավար ըրած էր Մագալլէի բերդին համար։ Բերդերն ազատելու համար Պալտիսերա զօրավար իւր նախորդէն աւելի ազէկ յատակագիծ մը չունի ուրեմն. և կը մնայ տեսնել թէ բաց դաշտի վրայ մեծ ճակատամարտ մղելու մասին ո՛ և է փորձ մը չերեւցաւ դեռ։ Երկու կողմերն ալ իրենց բանակները զօրացնելու հետեւ եղան Ատուայի մեծ ճակատամարտէն ի վեր, բայց տակաւին առիթ չունեցան չափուելու։ յոյսէ հետէ իրարուցուն հաղաութեան բանակցութիւնք և իտալացի բանագնաց Սարա հաղարապետ գեղի մնաց։ Խընդիր է թէ պատերազմական գործողութիւնք ամրան տարերուն պիտի շարունակուին։ Սուտանի մէջ եգիպտացիք բանակին գործադրութեանց կարուրագոյն մասը թողուած է անանց Հիքսակ այլ և այլ ուղղութեամբ երկամուղիներ կը հաստատուին Սուտանի մէջ, որք պիտի գործածուին առ այժմ զինուորական փոխադրութեանց, և յառաջիկային կարիւորագոյն միջոց պիտի ըլլան Սուտանի և Եգիպտոսի միջև առեւտրական հաղորդակցութիւնները վերահաստատելու և զարգացնելու։ Սուտան վերադարձ պիտի դրուին մեծաւ մասամբ, նախ մինչև Տոնկօլա և Պերպերը, յետոյ մինչև Ուսմուրման և Թաքմամ, և Եգիպտոսի հանար պատուական ասպարէզ մը պիտի ըլլայ անտանական նորանոր զարգացումներու և միջադէպերի տուրեւառներու։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ.— Բանակին վրայ նորանոր յաւելումներ կ'ըլլան։ Դաշնակցային Խորհուրդը կը քննէ 4րդ վաշտերու վերակազմութեան ծրագիրն, որուն ընդունելութիւնը կասկածելի չէ։ Այս ծրագիրը գործադրելու համար Բայիսդագէն պիտի խնդրուի 8,800,000 մարքի վարկ մը։ Այս տարի բանակին կարգիրը չմանգարելու համար, որոշուեցաւ 1897 ապրիլ 1ին գործադրել յաւելուածական 4րդ վաշտերուն վերակազմութիւնը։

ՋՕՐ. ՊԱՐԱԳԻԵՐԻ ԴՈՒՍՐ տեղի պիտի ունենայ Եթովպիոյ իտալիան գաղթականութեան զինուորական կեդրոնին մէջ, ի Պազէ, և ոչ թէ ի Հռոմ, ինչպէս կը պահանջեն արմատականք։ Ասոնք շատ պնդեցին որ դատն Հռոմայ մէջ ըլլայ, որպէս զի իտալեան հանրային կարծիքը մասէն հնաւեւ դատին ամեն պարագայից, և ամբաստանեալ զօրավարն ինքզինք չքնեղանելու համար քաղաքական անձնաւորութեանց պատասխանատուութեան բաժինն ապատօրէն յայտնէ։ Վարչապետ Պ. տի Ռուտինի տրամագիր էր այս խնդիրքն ընդունելու, բայց Զօր. Ռիքոդի, պատերազմական նախարարն, յանուն զինուորական օրինաց կամ սովորութեանց, առ այդ ընդդիմացաւ։ Հիմա կ'ըսուի թէ նախարարութիւնն, այսպէս որոշելով, այն նպատակն ունի որ չուզեր որ դատը քաղաքական երեւոյթներ առնու։

ՖԵՐՏԻՆԱՆՑ ԻՇԽԱՆ Պերլինէ քաղաքն գնաց, ապա Միւնիխ, և այժմ Վիեննա կը դտնուի։

ԱԻՍՏՐԻԱ.—Վիեննայի Քաղաքային խորհուրդն առջի օրը նոր ընտրութիւն կատարեց հրաժարեալ Տքդ. Լիկերի տեղ։ 42ի դէմ 94 քուէով ընտրեց Պ. Շեդրոպոմ, հակահրէական կուսակցութեան ընտրելին, որ գաղրոյական պիտոյից մեծ խանութիւն մ'է։ Պ. Շեդրոպոմ իւր ընտրութիւնն ընդունելով, յայտարարեց թէ ինքզինք Տքդ. Լիկերի տեղակալը կը նդատէ և պատրաստ է նրբ առիթը ներկայանայ իւր տեղն անոր թողուլ։

ՖԻՍԼԱՆ ԵՒՋԼԻՔ ԿԱՅՍՐ խնդակցական հեռագրեր ստացաւ այլ և այլ վերակազմութիւնք։

Ի ՊԱՏԱՍ

ԳԱՒԱՌԱՑԻ ԱՂՔԱՏ ՈՒՍԱՆՈՂԱՑ

Պարտիզակի ազգային վարժարանի ուսումնարակի աշակերտները 110 կոր գործածուած գաստիրք դրկեցին Մմատրութեանս՝ Պ. Օննիկ Սրապի ձեռքով։

Ինչպէս անցեալ օր ալ ըսինք, կը խընդրուի ազգիս նուիրատուներէն, որ ուզղակի Մարգարեան գրատունը դրկեն գաստիրքերը։

Ճանիկ էֆ. Քէչճեան՝ Մարգարեան գրատան վճարեց 8 օրինակ Ա. մաս Թուռգիսութեան արժէքը։

Ոմն նուիրեց 20 դրչ. ձեռամբ Ց. Գ. էֆ. Փաղագաշեանի։

Մաքրիկլիզի վարժարանին 4րդ կարգի աշակերտք Մարգարեան գրատունը դրկեցին 72 կոր գործածուած գաստիրքը, Պետրոս էֆ. Կիւմիւշեան՝ 25 կոր, Հաճի Կարապետ էֆ. Զրպեան 4 կոր, և Աբրամ էֆ. Պագալեանի ձեռամբ Ն. Ճիպէրեան և Հ. Գարակէօզեան էֆէնտիք՝ 21 կոր։

Երէկուան հրատարակուած դրամական գումարին մաս կը կազմէ նաեւ 10 դրուշ զոր գաւառացի ազգային մը նուիրած է երրորդ անգամ ըլլալով։

Գաւառները դրկուելիք սնտուկներուն մէջ գլխաւորաբար պակաս կը մնան դպրոցական թուղթ, գրչակալ, գրչածայր, մատիտ, քարէ տախտակ, կաւիճ և այլ։ Կը խնդրուի յարգելի հայ թղթավաճառներէն՝ մասնակցել հանդանակութիւնն այս կարգի նիւթերու նուիրատուութեամբ։ Ցայտնի է թէ միայն գաստիրքերը մեծ օգուտ չեն կրնար տալ. երբ աշակերտը թուղթի, գրչի նման անհրաժեշտ պէտքերէ զուրկ կը մնայ։

* * *

ԲԱԲԵՐԴԻ ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆԻՆ

Կը խնդրուի Բաբերդի Առաջնորդարանէն Մարգարեան գրատան ուրիշ մէկը ցոյց տալ՝ գրքերը յանձնուելու համար, վասն զի արդէն ցոյց տրուած անձը յանձն չառաւ զրկել զայնս։

Ի ՊԱՏԱՍ

ԵՐԵՔ ՆՈՐԱԾԻՆՆԵՐՈՒՆ

Բիւրայէն, Յակոբ էֆ. Բագրատունի երկրորդ անգամ ըլլալով 45 դրչ. հանգանակած և դրկած է նորածիններուն բնակարանը. Քիւչիք Հէնեէք փողոց, թիւ 22. Նէօլօղոսի ապարանին կից։ Նուիրատուներն են՝ Յ. Յովհաննէսեան 20, Յ. Պօչնաքեան և Ընկ. 15 Ոմն 5 Օր. Մ. Պէյլէրեան՝ 5 դրչ։

ՀԵՌԱԳԻՐ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՎԵՐՋՆԱԿԱՆ ԱՆՆԱԽՈՒՄ Պ. ՍԻՍԻԼ ԲՈՏՍԻ

ԼՈՆՏՈՆ, 7 Մարտ.—Հարաւային Ափրիկէի անգլ. ինքնավար Ընկերութիւնն ընդունեց Պ. Սիսիլ Բոտսի հրաժարականը տնօրէնութենէն։ (Պ. Ս. Բոտս Լոնտոնէ նոր դարձած էր Հարաւային Ափրիկէ։ Բայց Պոէրը Տրդ. Ճէյմսընի գաղտնի թուղթերը պարունակող պարկուանը ձեռք ձգած և անոր մէջ ծածկագրոց բանալին գտած ըլլալով, հրատարակութեան տուին Բաբերդեսոյ վարչապետ Պ. Սիսիլ Բոտսի գաղտնի հեռագրերն, որոնցմով հաստատուեցաւ թէ հմանարհ էր ձախող արշաւանքին։ Մ. Խ.)

—Ֆրանսական դեսպանն երկար խորհրդակցութիւն մտնեցաւ այսօր Լորտ Սալիսբրիի հետ։

ՆՈՐ ԲԱՆԱԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ՀԱՍՊԻՇԽԱՅ ՀԵՏ

ՊԱԶԷ, 6 մայիս.—Իտալացիք, որք յաջողեցան Սաարկադի պաշարումը վերցնել, հիմա գրաւած են քաղաքին մերձակայ բարձրութիւններն։ Բերդին գուռները բաց են։ Երէկ մեկնեցան 300 վիրաւորեալ և հիւանդ զինուորք, որք Սաի-Բայէի բանակը կեցած էր դրկուին։

ՀՌՈՄ.— Կառավարութիւնն պատուեց զՊալտիսերա զօրավար՝ նոր բանակցութիւններ կատարելու Բաս Մանկասայի հետ։

—Մենելիք թագաւոր առաջարկեց հաշտութեան համար նոր բանակցութիւններ ընել, և խոստացաւ տրձակել իւր գերի բռնած բոլոր իտալացիները։

—Կալիմակրդի քաղաքապետ կարգեցնելը մեռաւ։

—Հապէշստանի վերաբերեալ Կանանչ Տետրակին հրատարակման առթիւ, աղմկալի նիստ Երեսփ. Ժողովոյ մէջ։ Սաբի երեսփոխան պահանջեց դատի ենթարկել զՊ. Քրիսպին։ Բուռն յուզում քաղաքական ակմքոց մէջ։

ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ ԵՒ ՍԵՐԲԻԱ

ՓԵՇԹԱ.—Երեսփ. Ժողովն հաւանեցաւ վարչապետ Պաւոն Պանֆիի այն յայտարարութեան թէ Սերպիա ամեն գոհացում տուած է Պիկրատի մէջ մահառական դրուշին եղած թշնամանքին առթիւ։ (Ուսանողք հրապարակաւ այրած էին զայն։)

Ա Զ Դ

Ա. ԼԱ ԹՐԻԲՈՒԷՈԶ

Բէրա, Մեծ փողոց, 389

Տիկ. Ա. Վալլիէ կը ծանուցանէ իր արդոյ ու բազմաթիւ յաճախորդներուն թէ Փարիզէն նոր վերադարձած է հետ բերելով մեծ միւերը մը նորաձեւութեանց՝ կիներու համար, ինչպէս շղթագեստ, հագուստ, գլխարկ. Փարիզի առաջնակարգ տուներու մասնէներուն համանման, ամեն մրցում արհամարհող գիներով, ուստի համար գլուխարկներ 30 դրուշէ սկսեալ։

527 5—8

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Խառն ժողովոյ որոշմամբ՝ Թոքատի առաջնորդական տեղապահ կարգուեցաւ Տ. Յովհաննէս վարդապետ Հուրիկեան։

Ի ՆՊԱՍ ԳԱՒԱՌԱՑԻ ԱՂՔԱՏ ՈՒՍԱՆՈՂԱՑ

Պարտիզակի ազգային վարժարանի ուսումնարակի աշակերտները 110 կոր գործածուած գաստիրք դրկեցին Մմատրութեանս՝ Պ. Օննիկ Սրապի ձեռքով։

Ինչպէս անցեալ օր ալ ըսինք, կը խընդրուի ազգիս նուիրատուներէն, որ ուղղակի Մարգարեան գրատունը դրկեն գաստիրքերը։

Ճանիկ էֆ. Քէչճեան՝ Մարգարեան գրատան վճարեց 8 օրինակ Ա. մաս Թուռգիսութեան արժէքը։

Ոմն նուիրեց 20 դրչ. ձեռամբ Ց. Գ. էֆ. Փաղագաշեանի։

Մաքրիկլիզի վարժարանին 4րդ կարգի աշակերտք Մարգարեան գրատունը դրկեցին 72 կոր գործածուած գաստիրք, Պետրոս էֆ. Կիւմիւշեան՝ 25 կոր, Հաճի Կարապետ էֆ. Զրպեան 4 կոր, և Աբրամ էֆ. Պագալեանի ձեռամբ Ն. Ճիպէրեան և Հ. Գարակէօզեան էֆէնտիք՝ 21 կոր։

Երէկուան հրատարակուած դրամական գումարին մաս կը կազմէ նաեւ 10 դրուշ զոր գաւառացի ազգային մը նուիրած է երրորդ անգամ ըլլալով։

Գաւառները դրկուելիք սնտուկներուն մէջ գլխաւորաբար պակաս կը մնան դպրոցական թուղթ, գրչակալ, գրչածայր, մատիտ, քարէ տախտակ, կաւիճ և այլ։ Կը խնդրուի յարգելի հայ թղթավաճառներէն՝ մասնակցել հանդանակութիւնն այս կարգի նիւթերու նուիրատուութեամբ։ Ցայտնի է թէ միայն գաստիրքերը մեծ օգուտ չեն կրնար տալ. երբ աշակերտը թուղթի, գրչի նման անհրաժեշտ պէտքերէ զուրկ կը մնայ։

* * *

ԲԱԲԵՐԴԻ ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆԻՆ

Կը խնդրուի Բաբերդի Առաջնորդարանէն Մարգարեան գրատան ուրիշ մէկը ցոյց տալ՝ գրքերը յանձնուելու համար, վասն զի արդէն ցոյց տրուած անձը յանձն չառաւ զրկել զայնս։

Ի ՆՊԱՍ

ԵՐԵՔ ՆՈՐԱԾԻՆՆԵՐՈՒՆ

Բիւրայէն, Յակոբ էֆ. Բագրատունի երկրորդ անգամ ըլլալով 45 դրչ. հանգանակած և դրկած է նորածիններուն բնակարանը. Քիւչիք Հէնեէք փողոց, թիւ 22. Նէօլօղոսի ապարանին կից։ Նուիրատուներն են՝ Յ. Յովհաննէսեան 20, Յ. Պօչնաքեան և Ընկ. 15 Ոմն 5 Օր. Մ. Պէյլէրեան՝ 5 դրչ։

Հեռագրական լուրեր

Ի Բ. ԴՈՒՌՆ.—Անգլիական դեսպան Սըր Ֆիլիպ Քրրի և ամերիկեան դեսպանատան գործակատարն, երէկ, Բ. Դուռն երթալով յանդգնաբար տեսակցեցան Արտաքին գործոց նախարարին հետ։

ՋԱՐԻՆ ԹԱԳԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ.—Թագաւորական դեսպան Պ. Նելիտոֆ իր որդւոյն Պ. Ալեքսանդր Նելիտոֆի և դեսպանատան երրորդ քարտուղար Պ. Թրուբէնգաբի հետ երէկ ժամ 8ին Օտեսա ուղեւորեցաւ, ուրիկից ուղղակի Բեռլրգսբուրգ պիտի երթայ և անկից ալ Մոսկուա։

Երէկ առտու բոլոր դեսպանք ռուսական դեսպանատունն երթալով ողջերթ մատեցին Պ. Նելիտոֆի։

—Նոյն չոգենաւով մեկնեցան նաեւ Կ. Պոլսոյ, Երուսաղեմի, Անթիոքի և Ադիանոպոլիսի Յունական Պատրիարքութեանց ներկայացուցիչները։

ՊԱՐՍԿԱԿԱՆ դեսպան Միրզա Մահմուտ խան երէկ՝ նախարարաց և առջի օրն ալ դեսպանաց այցելութիւն տալով շնորհակալութիւն յայտնեց անոնց կողմէ յայտնուած ցաւակցութեան համար։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ դեսպան Սըր Ֆիլիպ Քրրի, երէկ, պարսկական դեսպանատունը գնաց, սակայն դեսպան Միրզա Մահմուտ խան բացակայ ըլլալով իր այցետոմը թողուց։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ դեսպան Պ. Քանֆոն, վաղն իրիկուն, սեղան մը պիտի տայ ի պատիւ դեսպանական մարմնոյն։

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ դեսպանն, որ Պրուսա գացած էր, մայրաքաղաքս դարձաւ։

ՊԷԼԿՐԱՏԻ օսմանեան դեսպան գնդապետ Թէվֆիգ պէյի Մրրլիվայութեան առտիճան շնորհուեցաւ։ Թէվֆիգ փաշա շնորհակալութեան հեռագիր մը ուղղեց ի կոյս. պատու։

ՖԷՐԻԴՈՒԹԵԱՆ աստիճան տրուեցաւ Տաթ. Ֆէյզի փաշայի, որ ինչպէս յայտնի է Զէյթիւն գնաց Սիւ Լերան իշխանուհին դարմանելու համար։

ՄԻՐԻՄԻՐԱՆի աստիճան տրուեցաւ Տրապիզոնի ազգանուանի հրամանատար գնդապետ Սիւլէյման պէյի։

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆի թագաւորը շնորհակալութեան հեռագիր մը ուղղեց հիլենական դեսպան Մավրոկորդատօ իշխանին՝ ի պատասխանի այն շնորհաւորական հեռագրոյն, որ ուղղուած էր Ն. Վեհափառութեան անուան տօնախմբութեանն առթիւ։

—Յունաստանի գահաժառանգ իշխանը, որ Ոլիմպիական Խաղերու յանձնաժողովին նախագահն է, դեսպան Մավրոկորդատօ իշխանին նուիրեց Ոլիմպիական չքագրամ մը՝ ի վարձ այն ծառայութեանց, զորս մատուցեց նոյն խաղերուն։ Յանձնաժողովն ալ գահանակութեան գիր մը ուղղեց դեսպանին։

ԵՂԵՌՆԱԳԻՏ տասնան երէկ չարունակեց գատել այն անձերն, որք ամբաստանուած էին՝ Գարակէօզեան Ֆիգրան էֆէնտիի սպանման գործին համար։ Դատարանն իր վճիռը արձակեց։

Ամբաստանեալներն են Գանտիլիցի կոչկաւոր Համբարձում Թագէոսեան, Վանեցի սպասաւոր Յովհաննէս Մինասեան, Գայաբցի Արիա Յակոբեան, Պիթլիսցի Արթին Սարգիսեան, Պիթլիսցի Սոյան կամ Սարգիս, Մարզաբ Մէրտիչեան, ածուխի բեռնակիր Մշեցի Արթին Սուքիասեան, Բիդլցի Սարգիս Արթինեան, Վարդան Սարգիսեան, Բիդլցի խանհուէնի Սիմոն Գրիգորեան ծխապահ Մատեան Աբրահամեան, Երզնկացի Գրիգոր Յովհաննէսեան և Մարգար Մելքոնեան։

Ասոնցմէ Համբարձում՝ իբրեւ մարդասպան՝ մահուան դատապարտուեցաւ։ Յովհաննէս Մինասեան, Արթին Սարգիսեան, Գրիգոր Յովհաննէսեան, Սարգիս Արթինեան և Վարդան Սարգիսեան իբրեւ միջակից՝ տասնական տարուան բերդարգելութեան։ Վերջինիս՝ Վարդան՝ որ փոքր է, միանգամայն քաղաքային իրաւունքներէ զրկուելու և տասնամեայ գրաման։

Իսկ միւսներն անպարտ արձակուեցան։

ՀԱՆՐՕԳՈՒՈՏ չինութեանց նախարարութեան կողմէ կարգեալ յանձնաժողովն, որ պաշտօն ունի կատարել՝ Ա.ատաւորի երկսիրեաց՝ Ագչէհիսէն մինչեւ Իլկին չինուած մասին առաջադիմութիւնն, երէկ առաւ նոյն տեղն ուղեւորեցաւ։

ԵՑԻՊՏՈՍԻ Խեդիվը, հեռագրական տեղեկութեան մը համաձայն, երէկ նախարարներուն հետ Գահիրէէն Ալեքսանդրիա գացեր է։ Նախարարք մէկ քանի օրէն նորէն Գահիրէ պիտի երթան և Գուրբան Պայրամի տօնը հոն անցնելէ յետոյ, Ալեքսանդրիա պիտի վերադառնան։

ՄԱՔՍԱՆԵՆԴՈՒԹԵԱՆՑ առաջքն առնելու համար որոշուեցաւ որ Այտրնի նահանգին ծովեզերաց վրայ երկու շրջենաւակներ և չորս խոշոր մակոյկներ գտնուին։

ՅԻՏՏԷԷՆ կը գրեն թէ մինչեւ հիմա հոն ժամանող իրամուխտաւորաց թիւը 41,050ի կը հասնի և թէ այս տարի ուխտաւորաց թիւը 50,000ը պիտի անցնի։

ԹՈՒՐԲԻՈՅ ՔՈՐՏԷՍԸ.—Կայս. Խրատէի մը համաձայն, անուանեցան այն զինուորական ապարք որք Թուրքիոյ քարտէսին պատրաստութեանը համար՝ պիտի աշխատակցին Ֆրանսայէն բերուած երկու սպաներու։

Ասանք ի մասոյ Էնկիւրիի և Էսկիշէհիրի կողմերը պիտի երթան գործի սկսելու համար։

ՀԷՎԱՔԷՆԵՐ.— Եվրոպական նախարարութիւնը հրահանգ դրկելով ամեն կողմ, ծանոյց թէ Հէվաքէնները օր տալուն հաշուոյն համար որ որոշած են միայն այն տարուոյն հաշուէն կարգադրուին և ուրիշ տարիներու հաշիւներուն չանցուին։

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱԻ լրագիրը կրսէն թէ տեղւոյն ազանդանոցներն, որուն համար Օսմ. Պանքան մինչեւնոր ստացած էր և մասնաւոր ընկերութեան մը ձեռքը կը վարէր զայն, նորէն կառավարութեան յանձնելու համար բանակցութիւնք կը կատարուին Օսմ. Պանքային և Աղեքսանդրիայի կառավարչին միջեւ։

ՊԱՊԱԿԱՆ նուիրակ Տ. Պօնէթի, առջի օրը, Սէլանիկ ուղեւորեցաւ։

ՄԻՏԻԼԻՒԻ քաղաքը կազով լուսաւորելու ծրագիրը, զոր մատուցած էր Պոլսոյ վերքինիչ ատենի ընդհանուր դատաքարգի օգնականներէն Իսմայիլ Հաղզը պէյ, Պետական Խորհր

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱՐԱՆ

Ամենայն հարգանաց արժանի Տ. Գրիգոր Սարգսյան Գ. Գ. Գ.

ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՄԻԱՑԵԱԼ ՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԳԱՂԹԱԿԱՆ ԳԾԱՅԻՆ ԼՈՏԵՐԻ ՑԱՆԿ

1881 թվականից ի վեր Իսրայելյան ազգային գրադարանի օգտին կատարվող գծային լոտերի ցանկ

Ընդհանրապես հանրությանը հայտնի է, որ Ամերիկայի Միացյալ Նահանգներում գործող գծային լոտերի մեջ ամենաշահավետը Իսրայելյան ազգային գրադարանի օգտին կատարվող գծային լոտերն են։ Ստորև հրապարակվում է 1881 թվականից ի վեր կատարված գծային լոտերի ամբողջական ցանկը։

Տարեթիվ	Գծային լոտի անվանումը	Գրանցված գումարը	Գրանցված գումարը
1881	Գծային լոտ թիվ 1	4,000,000 դոլար	4,000,000 դոլար
1884	Գծային լոտ թիվ 2	63,000,000 դոլար	63,000,000 դոլար
1887	Գծային լոտ թիվ 3	24,500,000 դոլար	24,500,000 դոլար
1890	Գծային լոտ թիվ 4	90,000,000 դոլար	90,000,000 դոլար

Գծային լոտերի գրանցումը կատարվում է Ազգային գրադարանի գրադարանավարի հանձնաժողովի կողմից։ Գրանցումը հաստատվում է Ազգային գրադարանի գրադարանավարի ստորագրությամբ։